KAUPUNGINHALLITUKSEN

LAUSUNTO

VUODEN 2025

ARVIOINTIKERTOMUKSEEN

KAUPUNGINHALLITUKSEN LAUSUNTO VUODEN 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEEN

Kaupunginhallitus on pyytänyt lautakunnilta selvityksiä vuoden 2025 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin ja kannanottoihin. Lautakuntien, viranhaltijoiden ja kaupunginhallituksen vastaukset on koottu alla olevaksi lausunnoksi.

Kaupunginhallitus

Konsernihallinto ja elinvoimapalvelut

1. *Tarkastuslautakunta toteaa, että strategialle asetettu mittaristo on monipuolinen ja tukee strategian toteutumisen seurantaa. Kaupungin talouden osalta taseen ylijäämä on kehittynyt strategian mukaisesti ja ylittänyt asetetun tavoitetason vuonna 2025. Sen sijaan kaupungin henkilöstön antama kokonaisarvosana työnantajana jää asetetusta tavoitetasosta. Lisäksi työllisyyden, työpaikkojen määrän sekä konsernitason velkaantumisen kehitys edellyttää jatkossa määrätietoisia toimenpiteitä, jotta kaupungin pitkän aikavälin strategiset tavoitteet saavutetaan. Strategian tavoitteita ja mittareita tulee tarkastella seuraavan päivityksen yhteydessä toimintaympäristön muutokset huomioon ottaen.*

   Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään kuntalain 110 §:ssä. Valtuusto hyväksyi uudistetun kaupunkistrategian 15.06.2026. Kaupunkistrategian rakennetta muokattiin aiempaa selkeämmäksi ja tiiviimmäksi. Strategia keskittyy pitkän aikavälin suuntaan ja keskeisiin tavoitteisiin, kun taas tarkemmat toimenpiteet määritellään vuosittain kaupungin talousarviossa. Näin strategia toimii kaupungin kehittämisen pysyvänä suunnannäyttäjänä ja talousarvio mahdollistaa joustavan reagoinnin toimintaympäristön muutoksiin.

   Uudistettu strategiarakenne tekee strategiasta aiempaa selkeämmän ja helpommin viestittävän kokonaisuuden. Samalla se vahvistaa yhteyttä strategian, talousarvion ja käytännön päätöksenteon välillä. Talousarvio toimii siten strategian toteuttamisen keskeisenä välineenä. Tämä mahdollistaa sen, että toimenpiteitä voidaan tarkentaa ja päivittää vuosittain ilman, että strategiaa tarvitsee muuttaa. Samalla strategiset tavoitteet säilyvät johdonmukaisina ja ohjaavat päätöksentekoa pitkällä aikavälillä. Strategia määrittelee vision, arvot, strategiset painopisteet sekä keskeiset tavoitteet, jotka kuvaavat millaiseksi Kauhava haluaa kehittyä vuoteen 2040 mennessä. Myös mittaristo ja tavoitetasot päivitettiin strategiauudistuksen yhteydessä vastaamaan toimintaympäristön muutoksia.

2. *Viime vuosien hyvää tuloksentekokykyä ovat selittäneet useat, ei-pysyväisluonteiset tekijät, kuten myyntivoitto, satunnaiset tulot ja maahanmuuton korvaukset. Talouden heikkenemiseen on syytä varautua etupainotteisesti, vaikka kaupungin taseessa onkin puskuria yksittäisiä heikompia vuosia vastaan.*

   Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Vuosille 2026–2028 hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan suunnitelmakaudella tilikauden 2026 tulos on lievästi ylijäämäinen, mutta vuoden 2027 tulos selvästi ja vuoden 2028 tulos lievästi alijäämäisiä. Kaupungin tase pysyy kuitenkin ylijäämäisenä. Tarkastuslautakunta toteaa, että taloussuunnitelma täyttää kuntalain mukaisen tasapainovaatimuksen taseen säilyessä ylijäämäisenä, mutta alijäämäiset tulosennusteet edellyttävät huomiota talouden ohjauksessa ja tulevien vuosien päätöksenteossa.

   Tarkastuslautakunnan huomiot ovat oikeansuuntaisia. Kaupungin talous tulee kiristymään erityisesti vuodesta 2027 alkaen. Talouden tasapainon säilyttäminen edellyttää palveluverkon ja palvelujen laadun kriittistä tarkastelua, mutta myös kipeitä päätöksiä. Säästöpäätösten vaikutus näkyy useimmiten viiveellä, joten mitä nopeammin päätökset saadaan tehtyä, sitä nopeammin ne vaikuttavat talouteen.

3. *Kaupunginhallituksen strategiset ja sitovat tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet tai niiden toteuttaminen on edennyt suunnitellusti. Erityisesti hallintosääntöuudistus, organisaatiorakenteen selkeyttäminen sekä verkkosivujen ja intranetin uudistaminen ovat parantaneet hallinnon toimivuutta ja tukeneet hyvää konsernijohtamista. Uudistusten samanaikainen toteuttaminen on kuitenkin sitonut merkittävästi konsernihallinnon henkilöresursseja.*

   Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallituksen päätöksenteon jälkiseurannan käytäntöjä on perusteltua edelleen kehittää. Nykyisistä menettelytavoista ei kaikilta osin muodostu systemaattista ja dokumentoitua kokonaisuutta, jonka perusteella päätösten toimeenpanoa ja vaikutuksia voitaisiin arvioida yhtenäisesti. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että erityisesti kaupungin strategian kannalta keskeisiä linjauksia ja merkittäviä investointeja koskeviin päätöksiin ei välttämättä palata päätöksenteon jälkeen arviointimielessä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan päätöksiä koskeva kirjallinen ja tavoitteisiin sidottu jälkiseuranta tukisi päätöksenteon vaikuttavuuden arviointia sekä parantaisi valtuuston tiedonsaantia ja ohjausmahdollisuuksia. Selkeä jälkiseurantakäytäntö loisi myös paremmat edellytykset arvioida tavoitteiden toteutumista osana tarkastuslautakunnan lakisääteistä arviointitehtävää.

   Päätösten jälkiseurantaa on aiheellista kehittää ja terävöittää. Yksin investointien hankinta-arvion pitävyyden seuranta ei ole riittävää, vaan investoinnin vaikutuksen arvioinnin tulee olla monipuolisempaa. Tällöin tavoitteet tulee asettaa ja kirjata jo päätöksenteon yhteydessä, sekä määritellä, milloin arviointi tehdään.

4. *Tarkastuslautakunta toteaa, että elinvoimapalvelut ovat jatkaneet tärkeää työtään kaupungin kilpailukyvyn ja houkuttelevuuden lisäämisessä. Vuonna 2025 toteutetut kehittämishankkeet, kuten Kauhava Clean Energy -kokonaisuus ja puolustusteollisuuden kehittämiseen liittyvä työ, osoittavat strategista pyrkimystä vahvistaa kaupungin elinkeinorakennetta. Yrittäjäystävällisyyttä edistetään yhden toimialan periaatteella, ja toimintaa tukee laaja yhteistyöverkosto, johon kuuluu kaupungin omien yhtiöiden lisäksi alueellisia ja valtakunnallisia kehittämis- ja koulutustoimijoita.*

Vuonna 2025 toteutetun organisaatiomuutoksen myötä yritysasiakasta voidaan palvella yhdeltä luukulta esimerkiksi maanhankinnassa, kaavoituksessa, tontti-, toimitila- ja lupa-asioissa, yritysneuvonnassa ja maahanmuuttoasioissa. Tämä on parantanut kaupungin yritysystävällisyyttä entisestään. Siitä osoituksena on saadut yrittäjyyspalkinnot. Kauhavan valittiin vuonna 2025 Etelä-Pohjanmaan yrittäjäystävällisimmäksi kunnaksi. Valinnan suoritti Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry. Kauhava on palkittu myös vuosina 2022 ja 2023 Etelä-Pohjanmaan yrittäjäystävällisimpänä kuntana ja vuonna 2024 Kauhava sijoittui toiseksi. Kahden vuoden välein toteutettavassa Suomen Yrittäjien valtakunnallisessa Kuntabarometri 2026 -kyselyssä keskikokoisten kuntien sarjassa Kauhava sijoittui hienosti koko Suomen ykköseksi. Kuntabarometri-kyselyllä kartoitetaan joka toinen vuosi kuntien ja yrittäjien yhteistyötä sekä elinkeinopolitiikan tilaa valtakunnallisesti, alueellisesti ja kuntakohtaisesti.

5. *Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä kaupungin pitkäjänteistä panostusta elinvoiman sekä veto- ja pitovoiman kehittämiseen. Myönteinen kehitys näkyy sekä ulkoisissa vertailuissa että kaupungin kyvyssä hyödyntää paikallisia voimavaroja haastavassa talous- ja väestökehityksen toimintaympäristössä.*

   Helmikuussa 2026 julkaistu MDI:n EVP-indeksiraportti kertoi alueellisista elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimaeroista Manner-Suomen kunnissa. MDI on tunnettu aluekehitykseen erikoistunut, Finnish Consulting Group Oy:n (FCG) omistama, konsultointitoimisto. EVP-indeksi pitää sisällään 10 elinvoimamuuttujaa ja 10 veto- ja pitovoimaan liittyvää avainmuuttujaa, joista löytyy vertailukelpoista ja luotettavaa aikasarjatietoa.

   Raportin mukaan Kauhavan elinvoima on vahvistunut selvästi vuosina 2020–2025. Tutkimus osoitti, että elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimaindeksi on voimistunut seutukaupungeista eniten Kauhavalla (+11,3) vuosien 2020–2025 aikana. Kauhavan indeksi kasvoi kaikista eniten seutukaupungeista ja toiseksi eniten Manner-Suomessa. Kasvun taustalla on erityisesti yritystoimintaa ja muuttoliikettä mittaavien muuttujien vahvistuminen. Väestönkehitys vahvistui merkittävästi, sillä sekä toteutunut että ennakoitu väestön supistuminen oli aiempaa maltillisempaa. Muuttoliike parani selvästi: työllisten sekä 15–34-vuotiaiden muuttotappiot pienenivät huomattavasti. Opiskelijat ja kansainvälisyys vahvistuivat ulkomaalaistaustaisten osuuden voimakkaan kasvun myötä. Asuminen ja rakentaminen kehittyivät hieman myönteisesti valmistuneiden asuntojen määrän kasvun ansiosta, vaikka vanhojen osakeasuntojen neliöhinnat laskivat.

6. *Tarkastuslautakunta on arviointityössään kuullut myös kolmannen sektorin toimijoita ja toteaa, että Kauhavalla toimii laaja ja monipuolinen yhdistyskenttä. Yhdistykset ja järjestöt ovat merkittävä paikallisen hyvinvoinnin, osallisuuden ja elinvoimaisuuden edistäjiä. Kaupunginhallituksen antaman vastineen ja tilinpäätösaineiston perusteella yhteistyötä kaupungin ja kolmannen sektorin välillä tehdään ja kehitetään jatkuvasti. Tarkastuslautakunta korostaa, että organisaatioltaan pienessä kaupungissa toimiva yhteistyö viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä on keskeinen edellytys tavoitteiden saavuttamiselle. Toimiva vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus tukevat päätöksenteon laatua ja hallinnon toimivuutta.*

   Kauhavan kaupungissa on viime vuosina toteutettu useita merkittäviä yleishyödyllisiä investointihankkeita. Kaupunki on hakenut hankerahoitusta myös itse sekä tukenut aktiivisesti kolmannen sektorin toimijoiden hankkeita ja niiden edellyttämää kuntarahoitusta. Hanketoiminnan, yritystukien ja erilaisten avustusten avulla on kyetty tuomaan alueelle huomattavia

lisäresursseja yritysten kehittämiseen ja asuinympäristöjen viihtyisyyden lisäämiseen haastavasta kuntataloustilanteesta huolimatta. Kaupunki aikoo jatkaa tätä toimintatapaa myös tulevina vuosina. Tulokset näkyvät konkreettisina hankkeina eri puolilla Kauhavaa.

7. *Tarkastuslautakunta toteaa, että Kuntayhtymä Kympin toiminta on ensimmäisenä toimintavuotena käynnistynyt suunnitellulla tavalla. Työvoimapalvelujen siirtyminen kunnille ja uuden työllisyysalueen muodostaminen on ollut laaja hallinnollinen muutos, jonka valmistelussa ja toteutuksessa Kauhavan kaupunki on ollut aktiivisesti mukana. Toiminnan käynnistymistä ja vakiintumista on tuettu kaupungin toimesta ensimmäisen toimintavuoden aikana.*

   Kympin ensimmäinen toimintavuosi on takana ja toiminta on vakiintunut hienosti toisen toimintavuoden aikana. Palvelulupaus lähipalveluiden saamisesta alueelle on toteutunut. Työllisyysalueen perustamista edelsi mittava valmisteltutyö, koska Kymppi oli Suomen ainut perustettava kuntayhtymä. Vuoden 2025 osalta Kymppi sijoittui valtakunnallisesti parhaiden työllisyysalueiden joukkoon. KEHA-keskuksen tilastoihin perustuen Kymppi menestyi useilla keskeisillä mittareilla verrattuna muihin Suomen työllisyysalueisiin: pitkäaikaistyöttömien osuus oli pienin kaikista työllisyysalueista, työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto oli lyhin koko maassa, virta pitkäaikaistyöttömyyteen oli 9,4 %, joka oli Suomen 2. matalin, uusien asiakkaiden kontaktointi tapahtui 6. nopeimmin koko Suomessa ja kuntien maksama työttömyysturvan rahoitusosuus per asukas oli toiseksi alhaisin (78,5 €).

8. *Lainsäädännön muutoksen myötä työllisyydenhoidon kustannusvastuu on siirtynyt kunnille, mikä on heijastunut kuntatalouteen jo vuoden 2025 aikana. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset ovat kunnissa kasvaneet merkittävästi, ja myös Kauhavalla määrärahat ylittyivät talousarviossa varattuun nähden. Tarkastuslautakunta toteaa, että kustannuskehitykseen vaikuttavat useat tekijät, joihin kunnan vaikutusmahdollisuudet ovat osin rajallisia, erityisesti muutoksen alkuvaiheessa.*

   Vuoden 2025 alusta alkaen työmarkkinatuen lisäksi kunnat ovat rahoittaneet osan Kelan maksamasta peruspäivärahasta ja työttömyyskassojen maksamasta ansiopäivärahasta (työmarkkinatuki ja peruspäiväraha korvattiin 1.5.2026 alkaen yleistuella). Lisäksi kuntien rahoitusvastuu aikaistui ja rahoitusosuus kasvoi portaittain työttömyyden pitkittyessä. Kunta maksaa tuista sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä.

   Kunnan rahoitusosuus (eli niin sanottu "sakkomaksu") määräytyy portaittain työttömyyden keston mukaan. Kunnan rahoitusvastuu alkaa sen jälkeen, kun henkilölle on maksettu työttömyystukea 100 päivältä. Kunta maksaa sitä suuremman prosenttiosuuden työttömän etuudesta (yleistuen perusosasta tai työttömyyskassan ansiopäivärahan perusosasta), mitä pidempään työttömyys jatkuu. Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan arvioon kunnan vaikutusmahdollisuuksien rajallisuudesta, sillä henkilö poistuu "sakkolistalta" eli kunnan rahoitusvastuun piiristä täyttämällä työssäoloehdon. Työssäoloehto täyttyy kun 12 työssäolokuukautta kertyy 28 kuukauden mittaisen ajanjakson sisällä.

   Kympin asiantuntija-arvion mukaan keskiarvolta työllisyyden kustannukset kunnissa ovat nyt lainsäädännön muutoksen jälkeen alkuvuoden 2025 osalta noin 2,2–2,5-kertaistuneet. Tämä on siis uuden lainsäädännön ja rahoitusmallin vaikutus, jossa ei ole vielä suhdannetilannetta mukana. Kasvaneet etuuskulut kompensoidaan osittain valtionosuuksina.

9. *Työpajatoiminta on toteutettu taloussuunnitelman mukaisesti ja se muodostaa edelleen keskeisen osan kaupungin työllisyydenhoidon kokonaisuutta. Tarkastuslautakunta korostaa, että työllisyyspalvelujen kustannusten ja vaikuttavuuden seurantaa on tärkeää kehittää osana uuden toimintamallin vakiinnuttamista, jotta kunnalla on riittävät edellytykset arvioida käytettävien toimenpiteiden taloudellista ja toiminnallista vaikuttavuutta.*

   Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan arvioon työllisyyspalvelujen kustannusten ja vaikuttavuuden seurannasta.

10. *Tarkastuslautakunta toteaa, että maaseututoimi on huolehtinut viljelijöiden tiedottamisesta säännöllisesti ja oikea-aikaisesti. Viljelijöitä on informoitu viikoittain tukihakuun ja tukiehtoihin liittyvistä muutoksista, ja tarvittaessa hakijoihin on oltu yhteydessä henkilökohtaisesti tukien hakemisen varmistamiseksi. Tällä on osaltaan edistetty tukien täysimääräistä hyödyntämistä. Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että koulutustarjonta on ollut laajaa ja saavutettavaa. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan maaseutupalveluiden toiminta on ollut kustannustehokasta ja palvelu tavoittaa kohderyhmän hyvin.*

    Maaseutuhallinto pyrkii palvelemaan asiakkaitaan olemassa olevilla resursseillaan mahdollisimman tehokkaasti. Maaseutuhallinnon kustannus Kauhavalla on 327 €/tila. Koko Suomen kustannus on keskimäärin 386 €/tila. Viljelijöiden kouluttaminen, tiedottaminen ja muistuttaminen ovat merkittäviä keinoja pyrkiä turvaamaan niiden tukien hyödyntäminen, joihin hakijat ovat oikeutettuja. Maaseutuhallinto tekee yhteistyötä Ruokaviraston, Etelä-Pohjanmaan Elinvoimakeskuksen ja alueen muiden maaseutuhallintojen kanssa koulutuksen ja oikean sisältöisen neuvonnan antamiseksi.

Kaavoitus- ja lupalautakunta

1. *Tarkastuslautakunta toteaa, että ympäristölautakunnalle asetettujen strategisten tavoitteiden toteutuminen on ollut osittain vaihtelevaa. Neuvontaan, lupakäsittelyn kustannuksiin, käsittelyaikoihin ja tiedottamiseen liittyvät toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti.*

   Osa tavoitteista on kuitenkin toteutunut vain osittain. Erityisesti rakennusvalvonnan henkilöstön säännöllinen koulutus jäi alle asetetun tavoitetason, sillä kaikkia suunniteltuja koulutuspäiviä ei arviointivuonna toteutettu.

   Rakennusvalvonnan säännöllisen koulutuksen osalta voidaan todeta, että tavoitellut koulutusmäärät ovat todennäköisesti lähestulkoon toteutuneet tuntimäärien osalta. Koulutuspäivät ja -kerrat ovat voineet jäädä merkitsemättä, koska rakennusvalvonnan henkilöstö on osallistunut usein myös enintään muutaman tunnin kestäviin koulutuksiin, joita ei välttämättä ole kirjattu työaikakirjanpidossa erilleen muusta työajasta.

   Koulutuspäivät ja -tunnit pyritään kirjaamaan tarkemmin jatkossa.

2. *Useat keskeiset tavoitteet jäivät toteutumatta. Näitä olivat riittävien henkilöstöresurssien turvaaminen, rakennuskannan dokumentointi ja rakennustietojen ajantasaistaminen sekä oman työn osuuden ylläpitäminen asemakaavoituksessa tavoitetasolla. Henkilöstöresurssien niukkuus on vaikuttanut tehtävien priorisointiin ja johtanut erityi-*

sesti ei-kiireellisten töiden kertymiseen. Arviointivuonna valmistuneista kahdesta asemakaavasta vain toinen toteutettiin kaupungin omana työnä, mikä jäi alle asetetun tavoitteen.

Henkilöstöresurssien turvaaminen ei ole yksin lautakunnan päätettävissä oleva asia. Henkilöstöresursseja tarvitaan lisää ensisijaisesti rakennusvalvontaan (+ 1 htv) ja tätä viestiä on yritetty välittää eteenpäin. Henkilöstöresurssin lisäys edistäisi yhtälailla rakennuskannan dokumentointia, rakennustietojen ajantasaistamista, ei-kiireellisten töiden purkamista sekä tarjoaisi henkilöstölle myös enemmän aikaa kouluttautumiseenkin.

Jokaisen asemakaavahankkeen kohdalla on puolestaan tehtävä aina harkinta sen suhteen, toteutetaanko kaavahanke omana työnä vai konsulttiyhtiön avulla tavoitteeseen päästäksemme. Konsulttiyhtiön käyttöä puoltavat yleensä vähäiset resurssit sekä haastavat ja kiireelliset kaavahankkeet. Vuonna 2025 lainvoimaistunut Alahärmän taajaman asemakaavan muutos Road Housen ja Power Parkin alueella oli haastava ja kiireellinen kaavahanke, jolloin konsulttiyhtiötä oli tarpeen käyttää. Uuden kaupungintalon alueen asemakaavan muutos oli puolestaan yksinkertaisempi hanke, joka voitiin omana työnä toteuttaa.

Vuoden 2025 osalta mainitsemisen arvoista on myös se, että kaavoituksen parissa työskenteli kaksi henkilöä: toinen perehdytysvaiheessa ja toinen muissakin työtehtävissä kuin vain kaupungin kaavoittajan tehtävissä. Tämän lisäksi vuonna 2025 toteutetulla organisaatiomuutoksella oli myös omat vaikutuksensa työilmapiiriin ja sitä myöten keskeisten tavoitteiden toteutumatta jäämiseen.

3. *Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöresurssien riittävyydellä on keskeinen merkitys tavoitteiden toteutumiselle ja palvelujen kehittämiselle ympäristölautakunnan vastuualueella.*

Kaavoitus- ja lupalautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan toteamukseen.

Lautakunnalla ja sen alaisilla viranhaltijoilla on tärkeä viranomaisrooli varsinkin rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun asioissa. Liian ohueksi vedetty viranomaisorganisaatio voi huonoimmassa tapauksessa johtaa siihen, että lupa- ja ilmoituskäsittelyt asiakkaittemme suuntaan venyvät kohtuuttomasti tai jäävät puutteellisiksi kiireen takia. Säännöllistä valvontaa tai useampia katselmuksia edellyttävät kohteet uhkaavat puolestaan jäädä säännöllisen valvonnan ulkopuolelle tai hankkeiden eteneminen viivästyy, kun katselmuksiin ei ole saatavissa viranomaisia paikalle juuri silloin, kun heitä eniten tarvitaan. Henkilöstön jaksamisen ja pysyvyyden näkökulmasta tilanne on ennen kaikkea kestämätön.

Asiassa olisi pitkällä tähtäimellä pyrittävä siihen, että myös rakennusvalvonnassa olisi kaksi kokoaikaista viranhaltijaa kuten on ympäristönsuojelussakin, jotta loma- ja ruuhka-aikoihin sekä sairauslomiin pystyttäisiin varautumaan paremmin. Talon sisäiset sijaisjärjestelyt tai viranomaispalveluiden ostaminen naapurikunnista eivät tahdo enää onnistua, sillä aiheeseen liittyvää koulutusta ja osaamista omaavat muut kaupungin työntekijät ovat jo täysin työllistettyjä eikä naapurikuntien rakennusvalvonnan henkilöstömäärän tilanne ole sen parempi kuin täälläkään.

4. *Tarkastuslautakunta toteaa, että kaavoitus- ja lupalautakunnan päätösten toimeenpanon ja vaikutusten seuranta ei ole kaikilta osin tullut arviointivuonna esiin esimerkiksi kaavoi-*

tusten etenemisen tai epäsiistien tonttien siivoukseen liittyvien päätösten osalta. Päätösten jälkiseurannan kehittäminen tukisi tavoitteiden toteutumisen arviointia ja päätöksenteon vaikuttavuutta.

Kaavoitus- ja lupalautakunta yhtyy siihen, että päätösten jälkiseurantaa on kehitettävä ja toimintaa tehostettava, sillä käsittelyssä on edelleen muutamia vuosien 2021 ja 2024 ympäristökatselmuskohteita. Tämä toki kertoo osittain siitä, että ympäristökatselmukseen nostettavat kohteet ovat toisinaan haastavia ja laiminlyönteihin käytettävissä olevat hallintopakkomenettelyn keinot (uhkasakko ja teettämisuhka) ovat puolestaan raskaita ja hitaita prosesseja, jolloin tarkoituksenmukaisuusharkintaa on ajoittain tehtävä.

Hyvä tavoite olisi, että edellisen ympäristökatselmuksen kohteet olisi onnistuneesti ratkaistu ennen seuraavaa katselmuskierrosta, joita nykyään tehdään joka toinen vuosi.

Investoinnit

1. *Laajat investoinnit kuvastavat tahtoa investoida tulevaisuuteen, kehittää palveluita ja tukea kestävää kasvua. Kaupunkistrategiassa on määritelty painopiste liikenneinfraan kohdistuvissa investoinneissa ja korjausrakentamisessa. Investoinneissa kestävä investointitaso jouduttiin ylittämään vielä vuonna 2025. Pitkään tavoiteltu, suunnitelman mukaisten poistojen määrän alittava taso pyritään saavuttamaan vuonna 2026, jolloin kaikki isot rakennushankkeet on toteutettu ja voidaan keskittyä kiinteistöjen ylläpitosaneerauksiin sekä liikenneväylien peruskorjaamiseen.*

   Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että investointien vuositaso on talousarvion mukaan laskemassa suunnitelmakaudella noin kolmeen miljoonaan euroon, mikä vastaa paremmin strategista tavoitetta investointien mitoittamisesta vuosipoistojen tasolle. Nettoinvestointien ennakoidaan olevan 4,2 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja 2,55 miljoonaa euroa vuonna 2027, mikä osoittaa investointivolyymien hallittua sopeuttamista. Tarkastuslautakunta toteaa, että investointitason kehittymistä on jatkossakin syytä seurata tiiviisti, jotta kaupungin taloudellinen tasapaino ja velanhoitokyky säilyvät kestävällä pohjalla. Tarkastuslautakunta nostaa esille erityisen positiivisena kehityksenä sen, että investointihankkeiden kustannusseurantaa on parannettu mm. parantamalla raportointia ja Excel-seurantaa. Kaupunginhallitukselle ei olla kuitenkaan annettu tiedoksi Yrittäjäntien jatkeen ja Alahärmän urheilukentän perusparannushankkeiden taloudellisia loppuselvityksiä, vaikka tämä on ollut valtuuston asettamana tavoitteena.

   Kaupunginhallitus on sitoutunut alentamaan vuotuisen investointitason 3-4 miljoonaan euroon. Tämä toteutuu vuonna 2026, ja todennäköisesti myös vuonna 2027. Kaupungille saattaa kuitenkin tulla yksittäisinä vuosina investoida tätä enemmän, mutta vuotuinen investointitaso ei saa ylittää suunnitelman mukaisten poistojen tasoa.

   Investointien taloudellisten loppuselvitysten osalta kaupunginhallitus painottaa erityisesti tekniselle lautakunnalle, että sen on käsiteltävä loppuselvitykset nykyistä nopeammalla aikataululla ja annettava ao. selvitykset tiedoksi myös kaupunginhallitukselle.

Kaupunkikonserni

1. *Kauhavan Jäähalli Oy:n toiminta ei arviointivuonna ollut taloudellisesti omavarainen, sillä jääajan myynnistä ja muista tuloista kertyneet tuotot eivät kattaneet toiminnan hoitokuluja.*

Yhtiö sai kaupungilta lyhytaikaista kassalainaa maksuvalmiutensa turvaamiseksi. Tarkastuslautakunta toteaa, että yhtiön taloudellinen asema edellyttää edelleen seurantaa.

Kaupunginhallitus on keskustellut Jäähalli Oy:n tilanteesta ja mahdollisista toimenpiteistä yhtiön toimitusjohtajan kanssa.

2. *Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy teki tilikaudella 2025 tappiota 154 643 euroa. Tappio heikensi yhtiön taloudellisia tunnuslukuja, minkä seurauksena omavaraisuusaste laski 6,6 prosenttiin ja nettovelkaantuneisuus kasvoi. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota yhtiön taloudelliseen kestävyyteen sekä rahoitusrakenteen kehitykseen.*

   Yhtiö on kaupungin omistajaohjauksella toteuttanut yritystilakohteita lainarahoituksella ilman kaupungin erillistä pääomitusta. Yhtiön rahoitusrakenne on siten kaupungin tietoinen valinta.

Henkilöstö

1. *Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2025 aikana toteutettiin mittava henkilöstö- ja organisaatiouudistus, joka toi useita muutoksia toimialarakenteeseen ja tehtäväalueisiin. Uudistus on edellyttänyt henkilöstöltä sopeutumista uusiin vastuihin ja toimintamalleihin. Toimistopalvelujen poikkihallinnollista toimintatapaa on kehitetty edelleen, ja toimistohenkilöstön tehtävät jakautuvat joustavasti eri toimialojen välillä. Lyhytaikaisia sijaisuuksia on järjestetty yli toimialarajojen, mikä on osaltaan tukenut toiminnan jatkuvuutta.*

   Henkilöstön rakennetta tulee tarkastella yli toimialuerajojen ja pyrkiä rakentamaan monipuolisia ja sopivan laaja-alaisia tehtäväkokonaisuuksia. Henkilöstö hyötyy oman osaamisen kehittämisestä ja samalla työnantaja pystyy suunnittelemaan uudenlaisia tehtäväkokonaisuuksia, joista kaikki osapuolet hyötyvät.

2. *Henkilöstö on aiempina vuosina nostanut esiin tarpeen kiertäville sijaisille. Lautakunta näkee joustavat sijaisratkaisut mahdollisena huomioitavana kehittämistoimenpiteenä muillakin toimialueilla toimistopalveluiden lisäksi, joka voisi parantaa työssä jaksamista ja henkilöstön saatavuutta. Kuntien välinen yhteistyö voi näyttäytyä myös mahdollisuutena henkilöstön saatavuus- ja resursointihaasteisiin.*

   Kaupunkimme maantieteellinen alue on iso ja eri toiminnoissa on mietitty ja lähdetty kehittämään kiertävien sijaisten käyttömahdollisuuksia. Mm. lastenhoitajia toimii kiertävinä koko Kauhavan alueella. Kuntien välinen yhteistyö on jo virinnyt eri toimialueilla, mutta sitä tulee kehittää edelleen juuri esim. yhteisillä resursseilla.

3. *Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota teknisten palveluiden henkilöstötilanteeseen. Rakennuttamispäällikkö, myöhemmin kiinteistö- ja rakennuttamispäällikkö on toiminut vt. teknisenä johtajana 8 kuukauden ajan. Virassa olevan teknisen johtajan irtisanouduttua uusi tekninen johtaja valittiin vuoden 2025 lopulla. Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstömitoitus teknisissä palveluissa on ollut tiukka ja toiminta on ollut muutoksille altista. Kun tehtävät saadaan vakiinnutettua ja toimintaympäristö rauhoittuu, teknisten palveluiden toiminta muuttuu suunnitelmallisemmaksi ja kehitystyölle on paremmat edellytykset.*

Teknisen puolen resurssit ovat täydentyneet ja vielä on luvassa resurssien täydennystä loppuvuoden aikana. Jo nyt on nähtävissä suunniteltujen projektien etenemistä ja pidemmän aikavälin suunnitelmallisuutta, joka näkyy myös kaupunkilaisille.

4. *Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että liikunta-alueiden hoidossa käytettävissä olevat resurssit ovat arviointivuonna olleet niukat. Erityisesti haasteita aiheuttaa liikuntapaikkavastaavan puute, mutta myös osaltaan vajaa hoitajaresurssi. Tarkastuslautakunta pitää perusteltuna, että liikuntapaikkojen hoidon resurssitarvetta arvioidaan osana talousarvio- ja henkilöstösuunnittelua.*

   Liikunta-alueiden vastaavat ja niiden hoitoresurssit arvioidaan ja keskustellaan henkilöstösuunnittelua tehdessä ja siinä pohditaan miten nykyresurssia hyödyntämällä ja tarvittaessa tehtäväkuvien muutoksilla saataisiin liikuntapaikkojen hoito pysymään hyvällä tasolla ja liikunnan harrastajat tyytyväisinä.

Sivistyspalvelujen toimiala

1. *Varhaiskasvatuksessa lapsimäärä on kokonaisuutena vähenevä, mutta alle 3-vuotiaiden lasten osuus on suhteellisesti suuri. Pienten lasten ryhmien käyttöaste on korkea ja ryhmät ovat täynnä, mikä asettaa vaatimuksia henkilöstöresursseille ja tilojen riittävyydelle. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan varhaiskasvatuksen erityisopetuksen resursointi on arviointivuonna ollut riittävää, ja se tukee lasten varhaista ja oikea-aikaista tuen järjestämistä. Toimintaympäristö on muuttunut myös kieli- ja kulttuuritaustan osalta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Suomi toisena kielenä -opetuksen tarve tunnistetaan ja resursseja kohdennetaan vastaamaan lisääntyviä tarpeita.*

   Kasvatus- ja opetuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatuksen lapsimäärät ovat kokonaisuutena laskeneet väestökehityksen mukaisesti. Samanaikaisesti alle 3-vuotiaiden lasten suhteellinen osuus palvelujen käyttäjissä on kasvanut, mikä lisää henkilöstön ja tilojen tarvetta. Palvelujen järjestämisessä on pyritty turvaamaan lain edellyttämä laatu sekä riittävä henkilöstömitoitus muuttuvassa tilanteessa.

   Lautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että lasten tuen tarpeiden varhainen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuki ovat keskeisiä tekijöitä lasten hyvinvoinnin edistämisessä. Varhaiskasvatuksen erityisopetuksen resurssit ovat arviointivuonna mahdollistaneet lasten tarvitseman tuen järjestämisen, ja toimintaa kehitetään edelleen oppimisen tuen uudistuksen tavoitteiden mukaisesti.

   Kasvatus- ja opetuslautakunta tunnistaa myös monikielisyyden ja eri kulttuuritaustoista tulevien lasten määrän kasvun vaikutukset palveluihin. Suomi toisena kielenä -opetuksen tarpeita seurataan osana varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa, ja resurssien kohdentamista arvioidaan tarpeiden muuttuessa.

2. *Varhaiskasvatuksen talouteen vaikuttaa se, että merkittävä osa lapsista on maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä. Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatuksen kuntalisän vaikuttavuutta ei ole arviointivuonna tarkasteltu kokonaisvaltaisesti. Lautakunnan näkemyksen mukaan kuntalisän vaikutuksista palvelujen käyttöön, talouteen, henkilöstömäärään, tarvittaviin tiloihin ja perheiden valintoihin olisi tarkoituksenmukaista laatia selvitys osana päätöksenteon ja taloudellisen ohjauksen tueksi.*

Varhaiskasvatuksen kuntalisän vaikuttavuuden arviointia pidetään perusteltuna. Lautakunta toteaa, että kuntalisällä tavoitellaan perheiden valinnanmahdollisuuksien lisäämistä sekä vaikutuksia varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään. Kuntalisän kokonaisvaikutuksia palvelujen käyttöön, talouteen, henkilöstöresursseihin ja tilatarpeisiin on tarkoituksenmukaista tarkastella osana palveluverkon ja talouden pitkäjänteistä suunnittelua. Samalla lautakunta toteaa, että jokainen perhe tekee omat ratkaisut hakeutuessaan varhaiskasvatukseen tai jatkaessaan lasten kotona hoitamista. Ennakointi ja varhaiskasvatukseen hakeutuvien määrän arviointi on haastavaa ja vaatii aktiivista seurantaa varhaiskasvatuksen yksiköissä.

Kuntalisän vaikuttavuudesta on tehty kysely lokakuulla 2026.

3. *Tarkastuslautakunta toteaa, että Kauhavan kouluverkkoa on tarpeen tarkastella jatkossakin väestökehityksen, oppilasmäärien muutosten ja valtionosuusuudistuksen vaikutusten näkökulmasta. Lautakunta kiinnittää huomiota siihen, että selvitykset ovat painottuneet pääosin taloudellisiin vaikutuksiin. Päätöksenteon tueksi arviointia on perusteltua tarkastella laajemmin myös opetuksen saavutettavuuden, toiminnallisen vaikuttavuuden, koulutuksellisen tasa-arvon sekä alueellisen elinvoiman näkökulmista. Tällainen kokonaisvaltaisempi tarkastelu tukee myös Kauhavan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.*

   Kasvatus- ja opetuslautakunta toteaa, että väestökehitys, oppilasmäärien muutokset ja rahoitusjärjestelmien uudistukset edellyttävät koulutuspalvelujen rakenteen jatkuvaa arviointia. Kouluverkkoon liittyviä tarkasteluja on tehty ensisijaisesti taloudellisten vaikutusten näkökulmasta, mutta lautakunta pitää tärkeänä myös tarkastuslautakunnan esiin nostamia opetuksen saavutettavuuteen, koulutukselliseen tasa-arvoon, palvelujen laatuun, toiminnalliseen vaikuttavuuteen sekä alueelliseen elinvoimaan liittyviä näkökulmia.
   Lautakunta toteaa, että palveluverkon kehittämisessä tavoitteena on kokonaisratkaisu, jossa huomioidaan sekä taloudellinen kestävyys että lasten ja nuorten yhdenvertaiset mahdollisuudet laadukkaaseen koulutukseen eri puolilla kaupunkia. Näiden näkökulmien yhteensovittaminen on keskeistä myös kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamisessa.

4. *Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että syksyllä 2025 käynnistyi Kauhavan ensimmäinen joustavan perusopetuksen ryhmä (JOPO). Lisäksi henkilöstön osaamista on vahvistettu MAPAkoulutuksilla ja Kauhavan kaupunki solmi keväällä 2025 yhteistyösopimuksen Kauhavan seurakunnan kanssa ohjeistusten ja toimintatapojen yhtenäistämiseksi.*

   Lautakunta pitää myönteisenä tarkastuslautakunnan havaintoa syksyllä 2025 käynnistyneestä joustavan perusopetuksen (JOPO) toiminnasta. JOPO-toiminnalla pyritään vahvistamaan koulunkäynnin mielekkyyttä, ehkäisemään koulupudokkuutta sekä tukemaan oppilaiden yksilöllisiä oppimispolkuja. Toiminnan vaikutuksia seurataan osana oppilaiden hyvinvoinnin ja koulutuksellisen osallisuuden kehittämistä.

   Henkilöstön osaamisen kehittäminen on ollut keskeinen painopiste arviointivuonna. MAPA-koulutusten avulla on vahvistettu henkilöstön valmiuksia kohdata haastavia tilanteita turvallisesti ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi seurakunnan kanssa solmittu yhteistyösopimus on tukenut toimintatapojen yhtenäistämistä ja moniammatillisen yhteistyön vahvistumista lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisessä.

5. *Tarkastuslautakunta toteaa, että kirjastopalveluihin on Kauhavalla panostettu määrätietoisesti. Kirjastoselvitys valmistui alkuvuonna 2026, ja selvityksen perusteella kirjastoilla on asianmukaiset ja osin uudet toimitilat eri kaupunginosissa. Kirjastoverkko toimii kattavana*

lähipalveluna ja tukee kuntalaisten saavutettavia sivistyspalveluja myös poikkeustilanteissa, kuten Ylihärmän kirjaston tilapäisen sulun aikana.
Elämänlaatulautakunta toteaa, että kirjastopalveluiden kehittämiseen on viime vuosina panostettu määrätietoisesti. Kirjastoverkko muodostaa kuntalaisille laajan ja saavutettavan sivistyspalvelun kokonaisuuden, joka palvelee tasapuolisesti kaupungin eri alueita. Ylihärmän kirjaston tilapäisestä sulkemisesta huolimatta palvelujen saatavuutta onnistuttiin turvaamaan muun muassa kirjastoautopalveluiden avulla.

Lautakunta pitää myönteisenä tarkastuslautakunnan arviota kirjastoverkon toimivuudesta sekä kirjastoselvityksen johtopäätöksistä. Kirjastopalvelujen kehittämisessä painotetaan jatkossakin saavutettavuutta, monipuolisia palveluja sekä kirjastojen roolia kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja elinikäisen oppimisen tukena

6. *Tarkastuslautakunta katsoo, että elämänlaatupalveluiden ja Järvilakeuden kansalaisopiston yhteistyötä tulisi tiivistää ja kehittää edelleen, jotta saadaan kaupungille juuri sellaisia palveluita, jotka vastaavat ajantasaisesti kuntalaisten tarpeita ja kaupungin strategisia tavoitteita.*

   Lautakunta yhtyy näkemykseen siitä, että elämänlaatupalvelujen ja Järvilakeuden kansalaisopiston yhteistyön edelleen tiivistäminen tarjoaa mahdollisuuksia palvelujen vaikuttavuuden vahvistamiseen. Yhteistyötä kehitetään siten, että palvelutarjonta vastaa mahdollisimman hyvin kuntalaisten tarpeisiin sekä kaupungin strategisiin tavoitteisiin.

7. *Tarkastuslautakunta toteaa, että liikunta-, kulttuuri- ja museopalvelut tukevat monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja paikallista identiteettiä. Palveluja on toteutettu yhteistyössä yhdistysten, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa, mikä on osaltaan lisännyt toiminnan kattavuutta ja saavutettavuutta eri puolilla kaupunkia.*

   Elämänlaatulautakunta pitää tärkeänä tarkastuslautakunnan havaintoa siitä, että liikunta-, kulttuuri- ja museopalvelut tukevat monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja paikallisidentiteettiä. Palvelujen järjestämisessä yhteistyö yhdistysten, seurojen, vapaaehtoisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on keskeisessä roolissa, ja yhteistyö mahdollistaa laajan toiminnan toteuttamisen koko kaupungin alueella.

   Liikuntapalvelujen osalta lautakunta jatkaa kuntalaisten omaehtoisen liikkumisen tukemista sekä liikuntaolosuhteiden kehittämistä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kulttuuripalveluissa tavoitteena on vahvistaa kulttuurin saavutettavuutta, kulttuurikasvatusta ja paikallista kulttuuritoimintaa. Museopalveluissa puolestaan jatketaan alueellisen kulttuuriperinnön tallentamista, säilyttämistä ja tunnetuksi tekemistä osana kaupungin identiteetin vahvistamista.

8. *Tarkastuslautakunta toteaa, että avustusten hakemisen ja myöntämisen menettelyjä on kehitetty. Avustussääntö on hyväksytty elämänlaatulautakunnassa 8.1.2025. Selkeämmät käytännöt parantavat hakijoiden yhdenvertaista kohtelua ja tukevat avustusten tarkoituksenmukaista kohdentamista.*

   Lautakunta pitää tärkeänä myös tarkastuslautakunnan myönteistä arviota avustustoiminnan kehittämisestä. Vuoden 2025 alussa käyttöön otettu avustussääntö on selkeyttänyt hakemisen ja päätöksenteon käytäntöjä sekä vahvistanut hakijoiden yhdenvertaista kohtelua. Lau-

takunta seuraa uudistetun avustusjärjestelmän toimivuutta ja tekee tarvittaessa kehittämistoimenpiteitä saadun palautteen perusteella.

9. *Tarkastuslautakunta toteaa, että hallintosääntömuutoksen myötä nuorisovaltuuston asema kaupungin päätöksenteossa on vahvistunut. Syksystä 2025 alkaen nuorisovaltuustolla on ollut edustaja puhe- ja läsnäolo-oikeudella useissa keskeisissä lautakunnissa, mikä parantaa nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja tukee osallisuuden toteutumista.*

   Elämänlaatulautakunta pitää erittäin myönteisenä tarkastuslautakunnan havaintoja nuorisopalvelujen toiminnasta sekä nuorten osallisuuden vahvistumisesta. Hallintosääntömuutoksen myötä nuorisovaltuuston vaikutusmahdollisuudet kaupungin päätöksenteossa ovat lisääntyneet, mikä tukee kaupungin strategista tavoitetta kuntalaisten osallisuuden lisäämisestä.

10. *Keväällä 2025 toteutettu jalkautuva nuorisotyö yhteistyössä seurakunnan Saapas-toiminnan kanssa osoittaa toimivaa poikkisektoraalista yhteistyötä. Paikallinen yhteistyöryhmä, johon osallistui useita järjestöjä ja vapaaehtoisia, vahvisti toiminnan kattavuutta ja tuki nuorten tavoittamista.*

    Lautakunta pitää tärkeänä tarkastuslautakunnan esiin nostamaa poikkihallinnollisen yhteistyön merkitystä. Keväällä 2025 toteutettu jalkautuva nuorisotyö yhdessä seurakunnan, järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa on hyvä esimerkki yhteistyöstä, jolla voidaan vahvistaa nuorten turvallisuutta, osallisuutta ja hyvinvointia.

11. *Koulunuorisotyö on tukenut kouluyhteisöjen yhteisöllisyyttä, lisännyt aikuisten läsnäoloa ja edistänyt nuorten osallisuutta arjen koulutyössä. Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että nuorisotyön eri toimintamuodot tukevat toisiaan ja muodostavat toimivan kokonaisuuden kaupungin nuorisotyössä.*

    Lautakunta katsoo, että nuorisotyön eri toimintamuodot muodostavat toimivan ja toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Koulunuorisotyö, Ohjaamo-palvelut, jalkautuva nuorisotyö, nuorisotilat, JOPO-yhteistyö sekä ehkäisevä päihdetyö mahdollistavat nuorten tavoittamisen erilaisissa elämäntilanteissa ja tukevat heidän hyvinvointiaan.

12. *Viimeisimmän uuden koulurakennuksen myötä kaikilla neljällä kaupunginosalla on käytössään uudet / uudehkot ja terveet koulurakennukset. Tarkastuslautakunta toteaa, että terveiden ja toimivien oppimisympäristöjen ylläpidon tavoite olisi tärkeää huomioida myös nuorisotilojen osalta.*

    Nuorisotilojen osalta lautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että nuorten käytössä olevien tilojen terveellisyyteen, turvallisuuteen ja toimivuuteen tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota. Tavoitteena on tarjota nuorille viihtyisät, turvalliset ja tarkoituksenmukaiset toimintaympäristöt kaikissa kaupunginosissa.

13. *Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että alkuvuodesta 2025 käynnistettiin hyvinvointipäällikön määräaikainen virka. Hyvinvointipäällikön johdolla kaupungissa on aloitettu systemaattinen hyvinvointityö, ja asukkaiden osallistamista on edistetty erilaisten hyvinvointikyselyiden kautta. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on kehittynyt, ja lautakunta katsoo, että hyvinvointityöhön kohdennettu selkeä vastuu tukee kaupungin veto- ja elinvoiman kehittämistä.*

Elämänlaatulautakunta pitää myönteisenä tarkastuslautakunnan havaintoa hyvinvointityön vahvistumisesta arviointivuoden aikana. Alkuvuodesta 2025 käynnistetty hyvinvointipäällikön määräaikainen virka on mahdollistanut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn aiempaa suunnitelmallisemman ja tavoitteellisemman kehittämisen. Hyvinvointipäällikön johdolla kaupungissa on vahvistettu hyvinvointijohtamista, koottu poikkihallinnollista yhteistyötä sekä lisätty asukkaiden osallistumismahdollisuuksia erilaisten kyselyiden ja osallistamistoimenpiteiden avulla.

Lautakunta pitää tärkeänä, että yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on kehittynyt ja vakiintunut osaksi kaupungin hyvinvoinnin edistämisen rakenteita. Hyvinvointityölle osoitettu selkeä vastuutaho tukee kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista sekä vahvistaa kaupungin veto- ja elinvoimaa.

14. *Tarkastuslautakunta korostaa viime vuosien tapaan, että HYTE-kertoimen nostaminen vahvistaa Kauhavan kaupungin resursseja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.*

Elämänlaatulautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden vaikuttavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota myös tulevina vuosina. Lautakunta pitää tärkeänä HYTE-kertoimen kehittämistä, sillä hyvin onnistunut hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vahvistaa kaupungin edellytyksiä saada lisärahoitusta sekä luo parempia mahdollisuuksia kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden pitkäjänteiseen edistämiseen.
Näin lausuntoon muodostuu luonteva yhteys elämänlaatulautakunnan strategisiin tavoitteisiin, erityisesti kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen sekä osallisuuden lisäämiseen.

Teknisten palvelujen toimiala

1. *Organisaatiouudistusta, joka on määrittänyt uudet tehtäväalueet 1.6.2025 alkaen, ei viety vuonna 2025 talousarviorakenteeseen, vaan talous on järjestetty valtuuston vuodelle 2025 hyväksymän talousarvion ja sen rakenteen mukaisena. Teknisen lautakunnan määrärahan käyttö on kokonaisuudessaan pysynyt hyvin suunnitelman mukaisena.*

Siirtymävaiheen ajankohdan vuoksi talouden seuranta ja raportointi hoidettiin loppuun vuoden 2025 alkuperäisen talousarviorakenteen mukaisesti epäselvyyksien välttämiseksi. Uusi organisaatiorakenne ja sen mukaiset tehtäväalueet on viety täysimääräisesti talousarviorakenteeseen vuodesta 2026 alkaen.

2. *Alempiasteisen liikenneverkon eli yksityisteiden kunnon edistämistä koskeva strateginen tavoite ei arviointivuonna toteutunut. Tiekunnille ei ole myönnetty valtionavustuksia, jotka ovat edellytyksenä kaupungin avustusten maksamiselle, minkä vuoksi perusparannushankkeita ei käynnistynyt. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin vaikutusmahdollisuudet ovat tässä osin rajalliset, mutta tiekuntien avustushakuprosessien ja tarvittavien uusien tiekuntien perustamisen tukemista tulee edelleen tarkastella.*

Koska kaupungin avustusjärjestelmä on sidottu valtionavustuspäätöksiin, hankkeiden käynnistyminen ei ollut kaupungin ohjattavissa. Uusien tiekuntien perustamisen ja järjestäytymisen osalta tekninen toimiala jatkaa tiekuntien neuvontaa ja opastusta viranhaltijatyönä.
Kaupungilla on käytössään teknisen lautakunnan päätöksen (23.3.2019 § 17) mukainen ta-

loudellinen tukimalli, jonka perusteella kaupunki osallistuu yksityisteiden tiekuntien perustamiskustannuksiin maksamalla ensimmäisen perustavan kokouksen kustannukset enintään 400 euroon saakka kokousta kohden. Tämä tukimuoto osaltaan madaltaa kynnystä tiekuntien perustamiseen ja avustuskelpoisuuden saavuttamiseen.

3. *Lähiruoan suosimista koskeva tavoite on kouluruokailussa toteutunut hyvin. Lähiruoan osuus on ollut korkea, noin 95 prosenttia. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että käsitteen "lähiruoka" määrittely ja sitä koskevan mittariston selkeys tukisivat tavoitteen seurattavuutta ja arvioitavuutta jatkossa. Tarkastuslautakunta haluaa tuoda esille edelleen tärkeänä asiana seurakunnan ja kaupungin välisen yhteistyömallin koulujen ylijäämäruuan jakamisessa.*

   Hankintojen seuranta perustuu voimassa olevien puitesopimusten kautta ostettaviin sopimustuotteisiin. Hankintarenkaalta varmistettujen tietojen perusteella kotimaisen ja alueellisen lähiruoan osuus on sopimustuotteissa arvion mukaan yli 85 %. Hedelmät, mausteet sekä talvikauden kasvikset on kuitenkin välttämätöntä hankkia osittain kotimaan ulkopuolelta. Lähialueella tuotetun ruoan suoraa hankintaa rajoittaa kaupungin suuri kulutusvolyymi, johon paikallisilla pientuottajilla ei usein ole riittävää tarjontaa. Lisäksi suurkeittiökäytössä tuotteiden tulee olla valmiiksi esikäsiteltyjä. Yhteistyötä seurakunnan kanssa ylijäämäruuan jakelussa jatketaan edelleen.

4. *Varautumista ja valmiussuunnittelua on tehty, mutta suunnitelmien päivitystyö on vielä kesken. Tarkastuslautakunta katsoo, että suunnitelmien ajantasaisuus on tärkeää nykyisessä turvallisuus- ja toimintaympäristössä. Uuden teknisen johtajan myötä työ on käynnistymässä. Lautakunta toteaa, että ohjeiden ja suunnitelmien kehittäminen edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja, jotta työ voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti ja ajantasaisesti.*

   Valmius- ja varautumissuunnitelmien päivitystyö on otettu työn alle teknisen johtajan vaihdoksen jälkeen. Päivitystyö tehdään vaiheittain teknisen toimialan toimesta muiden virkatehtävien ohella käytettävissä olevien henkilöstöresurssien puitteissa. Päivitystyössä tullaan käyttämään myös ulkopuolisen asiantuntijan palveluja.